

EUROPEAN COMMUNITY, 2009

Una sessió del Parlament Europeu a la seu d'Estrasburg, a França.

Entendre Europa

Veure clar què hi ha en joc a les eleccions europees no sempre és fàcil. Heus ací algunes claus per a saber quina és la raó de ser de la Unió Europea, què fan les institucions i quins en són els principals objectius.

Les eleccions que hi haurà aquesta setmana a Europa serviran per a escollir els diputats que durant els cinc anys vinents s'asseuran al Parlament d'Estrasburg, un dels organismes que configuren l'anomenat *triangle de la presa de decisions* de la Unió Europea (UE). El parlament és, per tant, una peça més de la complexa maquinària institucional que s'ha anat

bastint al continent d'ençà dels anys 50 del segle passat, quan va néixer el projecte d'integració europea. Així, en dipositar el vot a les urnes, els ciutadans europeus contribueixen a greixar un complex engranatge que a vegades no resulta fàcil de comprendre. Vegem, doncs, com s'estructura aquest gran edifici que es diu Europa i què s'hi decideix.

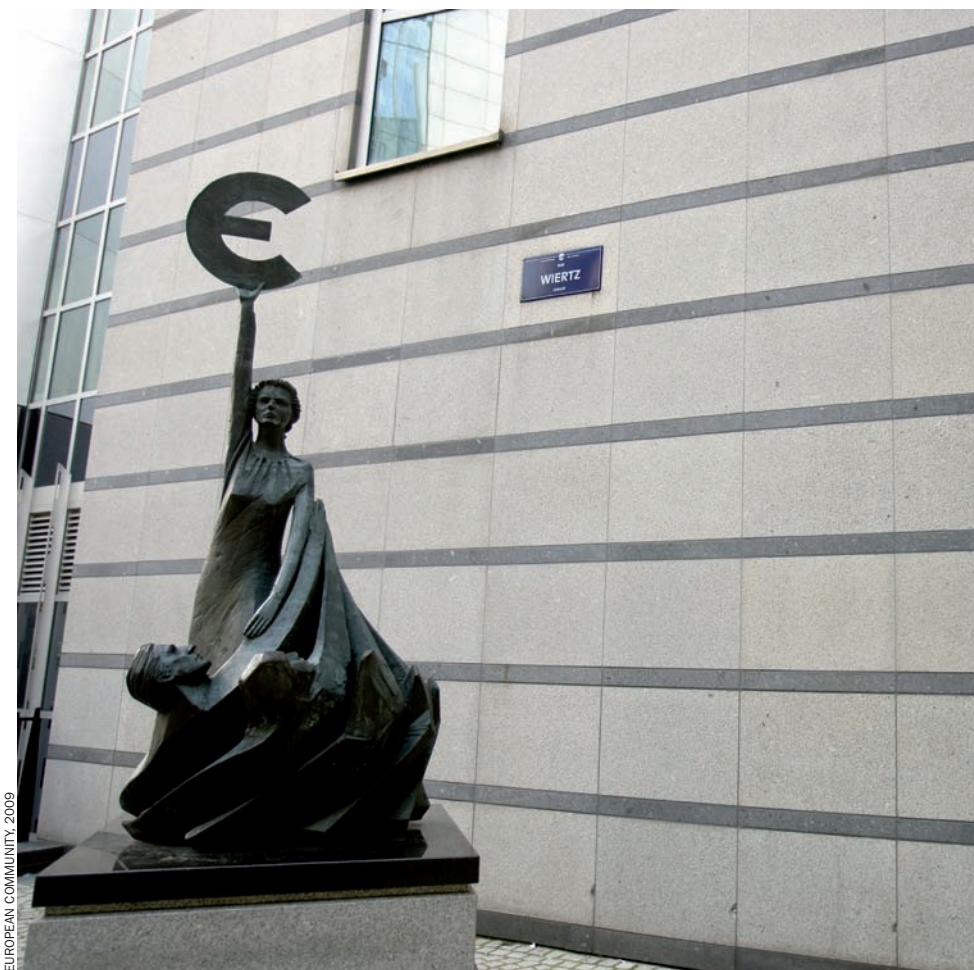
El Parlament Europeu és l'òrgan de caràcter electe que, des del 1979, any de les primeres eleccions europees, representa els ciutadans de la UE. Té per missió principal donar el vist-i-plau a les propostes legislatives que li presenta la Comissió Europea i aprovar el pressupost anual de tota la UE, unes responsabilitats que comparteix amb el Consell de la UE. El parlament és l'única institució de la UE que es reuneix de forma pública. Ho fa un cop el mes a Estrasburg (França), mentre que les reunions extraordinàries tenen lloc a Brussel·les, la capital belga. Una tercera seu del parlament, el secretariat, es reuneix a Luxemburg, el president del Parlament Europeu és, ara per ara, l'alemany Hans-Gert Pöttering. El parlament que sorgirà de les eleccions del dia 7 de juny serà format, tal com estableix el tractat de Niça, per 736 diputats, dels quals 50 els aporta l'estat espanyol. Aquesta xifra és inferior al nombre actual, que és de 785, tot i que, en virtut del tractat de Lisboa, és previst que a

partir del 2010 el nombre de diputats sigui 751.

El Consell de la Unió Europea, fins fa poc també conegut per *consell de ministres*, és el principal òrgan de presa de decisions de la UE. És format pels ministres dels governs de tots els estats de la Unió, que assisteixen a les reunions individualment segons a quin ministeri correspongui el tema de què cal tractar. A banda de compartir amb el parlament l'aprovació de lleis i pressupostos, el principal objectiu del Consell de la UE és debatre les propostes que presenten els ministres respectius, en defensa dels interessos de cada estat, i procurar arribar a solucions de consens. D'aquesta manera, el Consell de la UE pretén harmonitzar els interessos estatals amb els comunitaris. La presidència d'aquest òrgan, que té la seu a Brussel·les, l'ocupa en aquest moment el primer ministre txec, Jan Fischer, que, d'aquesta forma, assumeix l'anomenada *presidència de torn* de la UE, una responsabilitat que es renova cada sis mesos.

És important de no confondre el Consell de la UE amb el Consell Europeu. Aquest darrer representa el cos polític més important de la UE, tot i que, en realitat, més que un organisme és una cimera que sol tenir lloc bianualment i a la qual assisteixen els caps d'estat o de govern de tots els països membres. Per bé que sense atribucions legislatives i executives formals, el Consell Europeu estableix les línies mestres de la política europea. També cal no confondre cap d'aquests consells amb el Consell d'Europa, una organització internacional creada el 1949 i que actualment és formada per 47 països. Aquest consell, que té la seu a Estrasburg, no té res a veure amb la UE, malgrat la coincidència en molts dels seus objectius.

Finalment, el tercer òrgan de direcció de la UE és la Comissió Europea, el braç executiu. La comissió és formada per un comissari de cada un dels estats membres que són escollits, de comú acord i amb el vist-i-plau del parlament, per un període de cinc anys, que coincideix amb la legislatura del parlament. Es tracta d'un organisme que té total independència respecte als governs estatals i que s'ocupa de vetllar que les lleis aprovades pel Parlament i pel Consell de la UE s'apliquin en cada

EUROPEAN COMMUNITY, 2009

un dels estats membres. La Comissió Europea, que actualment presideix el portuguès José Manuel Durão Barroso i que té la seu a Brussel·les, constitueix l'organisme més complex de tota la maquinària europea. Hi treballen uns 24.000 funcionaris.

A banda de tots aquests, la UE compta amb més organismes, no pas menys importants, com ara el Tribunal de Justícia, que vetlla per l'aplicació correcta del dret comunitari a tots els estats membres; el Tribunal de Comptes, que s'ocupa de vigilar que els fons de la UE s'utilitzin de forma correcta; el Banc Central Europeu, que és el responsable de la bona marxa de la moneda única, l'euro; o bé, el Comitè Econòmic i Social, un òrgan consultiu integrat per representants de la societat civil com, per exemple, empresaris, sindicats, associacions ecologistes o de defensa dels consumidors. Igualment, un altre organisme de caràcter consultiu, de gran importància pels interessos dels ciutadans

dels Països Catalans, és el Comitè de les Regions; un òrgan format per 344 autoritats regionals d'arreu d'Europa que pretén influir en les decisions de la UE que tenen repercussió directa en l'àmbit local, en qüestions com ara el transport, la sanitat o l'educació. Formen part d'aquest comitè el president del govern balear, Francesc Antich; el president català, José Montilla; i el valencià, Francisco Camps, a més dels alcaldes de les grans ciutats del país, com ara el de Barcelona, Jordi Hereu, i la de València, Rita Barberà.

Raó de ser. Europa ha viscut molts canvis d'ençà que el 1957 es va signar el tractat de Roma, l'acord que va néixer la Comunitat Econòmica Europea (CEE). Posteriorment, amb el tractat de Maastricht, signat el 1993, la comunitat va passar a denominar-se Unió Europea i va ampliar els objectius. Per al segle XXI, la primera missió que la UE es planteja és assegurar la pau, la

Imatge de la façana de la seu que el Parlament Europeu té a Brussel·les.

prosperitat i l'estabilitat als ciutadans europeus. Es tracta, de fet, d'un dels principis fundacionals de l'organització. Cal recordar que el projecte d'integració europea va néixer de resultes dels estralls causats per la Segona Guerra Mundial. La unificació de tots els països europeus és, de fet, un altre dels principals objectius de la UE; un procés que, tot i que l'organització compta ja amb 27 estats membres, encara no s'ha aturat, com ho mostren les converses sobre una possible futura adhesió que duu a terme la UE amb alguns dels països de l'ex-Iugoslàvia, o bé amb Turquia. Això a banda, la política de seguretat és un altre dels objectius que s'ha fixat la UE, tant en l'àmbit interior com exterior. Així, per tal de garantir la protecció dels estats membres i la seguretat de les fronteres exteriors, la UE ha reforçat la cooperació amb els aliats estratègics, sobretot dins el marc de l'OTAN. Internament, per tal de garantir que tots els ciutadans tinguin els mateixos drets

davant la llei i la justícia, la UE ha impulsat l'Oficina Europea de Policia (Europol) i la de la Justícia (Eurojust).

Això no obstant, cal no oblidar que, si bé la Comunitat Europea va néixer amb l'objectiu polític d'assolir la pau al continent, la principal activitat de l'organització ha estat fins ara de dinamitzar l'economia. L'existència d'un mercat únic europeu proporciona a les empreses dels diversos estats una sortida als seus productes i també una plataforma per a llançar-se als mercats de la resta del món. D'una altra banda, partint del principi de solidaritat econòmica i social, els anomenats *fons estructurals*, gestionats per la Comissió Europea, han servit per a reduir les desigualtats econòmiques entre els estats membres. La creació del Banc Central Europeu i l'adopció de la moneda única, l'euro, han servit també per a mirar de reduir aquestes diferències.

Finalment, la UE s'ha proposat com un dels principals objectius per al segle XXI el respecte i la conservació de la riquesa cultural i lingüística de tots els estats membres, i es destaca la diversitat com un dels principals valors. A més, també forma part de la missió de la UE el desig de promoure els valors humanitaris, com ara el respecte pels drets humans i la protecció del medi. L'any 2000 la UE va aprovar la Carta dels Drets Fonamentals, on hi ha establerts tots els drets que reconeixen cada un dels estats membres.

Polítiques comunes. La tasca de la UE es duu a terme principalment en els terrenys econòmic, financer i social. En aquest sentit, es destaquen, en primer lloc, les polítiques de solidaritat, més conegudes per polítiques de cohesió, que serveixen per a corregir els desequilibris pel que fa a la riquesa entre aquelles zones de la Unió que van més endarrerides o dels sectors econòmics que tenen més dificultat. Els instruments que permeten d'aplicar aquesta política són el fons europeu de desenvolupament regional i el fons social europeu, més coneguts per *fons estructurals*. Si el primer es destina a mirar de reforçar la cohesió territorial a base de donar suport al desenvolupament econòmic, el segon serveix per a corregir els desequilibris socials, sobretot a base

de fomentar l'ocupació i la mobilitat geogràfica i professional dels treballadors. A banda d'aquests, també hi ha l'anomenat fons de cohesió, emprat per pagar infraestructures de transport i projectes ambientals en aquells estats de la UE que tenen un PIB *per capita* inferior al 90% de la mitjana europea. Una altre dels instruments amb què treballa la UE en el terreny de la solidaritat és la política agrícola comuna (PAC), que es va crear per regular el mercat agrícola europeu i, alhora, garantir la supervivència del sector.

D'una altra banda, la tasca que duu a terme la UE es tradueix també en tot d'actuacions d'innovació, adreçades a millorar la vida quotidiana dels ciutadans. S'hi destaca el programa Medi Ambient 2010 que té per objectius principals combatre els efectes del canvi climàtic, protegir la fauna i la flora, preservar els recursos naturals i gestionar el tractament dels residus. En aquest sentit, la UE és molt conscient que el 80% de l'energia que consumeixen els estats membres prové d'energies no renovables, com ara el petroli, el gas natural o el carbó; un fet que s'agreuja si es té en compte que la Unió importa el 50% d'aquests recursos energètics, una dependència que l'any 2030 podria haver arribat al 70%. Per aquesta raó la UE treballa també per conscienciar els membres de la importància de potenciar l'estalvi energètic i el desenvolupament d'energies alternatives.

Per tot plegat, per tal de poder dur a terme les seves polítiques la UE compta amb un pressupost anual d'uns 120.000 milions d'euros; una quantitat que forma part d'un cicle pressupostari de set anys anomenat *marc financer plurianual*. Així, el pressupost total per al període 2007-2013 és de 864.000 milions d'euros. Aquest pressupost és finançat a través dels anomenats *recursos propis* de la UE que provenen, bàsicament, de les contribucions que hi fan els estats membres d'acord amb la seva riquesa, d'un percentatge sobre l'IVA que s'aplica a béns i serveis a tota la UE i dels drets de duana dels productes d'importació que arriben procedents dels països de fora de la UE.

Xevi Camprubí